

**164. Kisvárda, TV-torony III.
(Kiskert-dűlő, TV toronytól É-ra)
(KÖH 44486)**

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) **Ő?, A, Ú**

2011. május 10–13. között kisebb kutatást végeztünk a fent nevezett területen, mert az itt lévő dombhátról 2007-ben került elő egy, a késő avar korba sorolható kisszíjvég. Az ásással ennek előkerülési helyét szerettük volna átvizsgálni, hogy megállapíthassuk, hogy van-e a területen temető? A rövid ásás felemás eredménnyel zárult. Temetőnek ugyan nem akadtunk a nyomára, ellenben egy ugyanebbe a korszakba sorolható teleprészet látott napvilágot. Összesen 10 objektum került elő. Ezek közül egy újkori, egy talán őskori(?), a többi pedig a már említett korszakba sorolható. Az ásás legérdekesebb lelete az egyik gödör alján előkerült ép edény.

JAKAB ATTILA

**165. Kiszombor, 62. sz. (51. lelőhely)
(KÖH 44187)**

(Csongrád megye) **B**

A Móra Ferenc Múzeum 2011. november 17. és december 1. között halastóépítéshez kapcsolódó földmunkálatok során régészeti megfigyelést végzett. A lelőhely Kiszombortól DK-re, az Óbébai út két oldalán fekszik, alakja Ny–K-i irányú, elnyúlt, enyhe sarlóformát mutat. DK-i szélével az itt húzódó magaspartra simul. Az építési folyamatok (gátemelés és humuszolás) mindvégig az egykori Porgány-ér völgyében, az árterületen belül zajlottak, a lelőhelytől közvetlenül DK-re. A régészeti megfigyelés alkalmával bejártuk az érintett magaspart területét. A kikopott lucernában, jó látási viszonyok között nagy mennyiségű bronzkori kerámiát lehetett megfigyelni. Kirajzolódott, hogy a lelőhely a valóságban a nyilvántartás szerinti kiterjedéséhez képest K-i irányban kb. 150 m-rel hosszabb, az itt található gazdasági épületek (tsz) miatt azonban K-i szélét pontosan nem lehetett meghatározni.

BEDE ÁDÁM

**166. Kocsola, Pusztaszentegyházi-dűlő
(KÖH 22968)**

(Tolna megye) **Kő**

Kocsolától ÉK-re, a Pusztaszentegyházi-dűlőben Wosinsky Mór, majd az 1960-as években Mészáros Gyula, ill. Torma István azonosított egy középkori egyházas helyet. 1997-ben a Túr-vízbe ÉNy felől folyó ér forrásától ÉNy-ra fekvő, két – mára vízmentes – patakág által közrefogott dombhat magasabb, É-i részén, kb. 20×20 m nagyságú területen sok, viszonylag apró tégl- és embercsontdarabot találtam, ami a templom helyére utal. 2011. május 2-án a templom helyén sűrű búzavelest találtam, a faluhelynek csak a K-i oldalát tudtam bejárni.

K. NÉMETH ANDRÁS

167. Komádi, Falu-sziget II.

(KÖH 62286)

(Hajdú-Bihar megye) **U, R, Sza, I**

A Komádi 29, Falu-Sziget II., más néven Boncos-tanya nevű régészeti lelőhely a Komádi–Furta műúttól K-re, a két település között, kb. félúton található. Magyarhomorog közigazgatási határától az időszakosan vízállásos Falusziget-ér választja el, melynek Ny-i magaspártján terül el az ÉNy–DK-i kiterjedésű, több korszakú lelőhely. A tervezett gázvezeték nyomvonala és védőövezete a lelőhely középső részén fut végig ÉK–DNy-i irányban. A feltárást a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága 2011. november 9–18. között végezte el. A lelőhelyet legelő fedte, szikes talaja az elmúlt hónapok csapadégmentes időjárása miatt nagyon keményre száradt, a lelőhelyet ÉK felől határoló Falusziget-ér pedig kiszáradt, medre gyalogosan is könnyűszerrel átjárható volt. A megelőző régészeti feltárást során 752 m² nagyságú területet humusztoltunk le, amin belül 314 m² volt a feltárt terület. A 0,8–1,2 m-es humusztakaró eltávolítása után sárgásbarna, rögökben felszakadó, sókiválásos, szikes felszín kaptunk, melyen több sötétebb foltot észleltünk. Összességében 14 objektumot tártunk fel, melyekhez 23 stratigráfiai egységet csatoltunk és dokumentáltunk. A helyszínen tett megfigyelések és a fémdetektoros leletfelderítés eredményei alapján több régészeti korszakban is laktak a területet.

Legkorábban az őskorban telepedtek meg a lelőhelyen, azon belül is a *középső neolitikumban*, amit egy hosszúkás, keskeny, szűk mély gödör képviselt. Interpretálása a kutatásban nem egyértelmű, az ilyen típusú objektumokat egyesek áldozógödörként, mások nehezekes szövőszék tartógödörként tartják számon, de legvalószínűbbnek a cserzőgödörként való értelmezése tűnik.

Feltártunk továbbá egy rendkívül leletgazdag, viszonylag kisebb méretű gödröt. Hamus betöltéséből számos kiegészíthető edény töredéke került elő, bontása során pedig jól látszódtott, hogy a gödörben valamiféle égetést végeztek, ugyanis körben a gödör oldalfala is erősen faszenes, hamus volt. A benne talált kerámiatöredékek alapján a *korai rézkorba (tiszapolgári kultúra)* keltezhető.

A következő települési réteget a római császárkori *szarmata* népességhez köthető nagy méretű gödör képviseli, melynek szinte beton keménységűre tömörödött betöltéséből rengeteg (több zsáknyi) vesszőlenyomatos, illetve elsimított felületű tapasztástöredéket mentettünk meg. Valószínűleg egy leégett, majd eldőzerolt épület romjait tölték bele egy tereprendezés során a nagy méretű gödörbe. A szarmaták megtelepedésének másik nyoma egy kisebb méretű, földbe mélyített épület, valamint 2 nagyobb méretű gödör volt, mindkettőben 1-1 újabb gödörszerű lemélyüléssel. Ezeknek a betöltése is erősen patykos volt, sok összeégett salakkal, ami akár ipari tevékenységre is utalhat. A római császárkori szarmata népesség temetkezéseit is sikerült megfogni a feltárt terület kis mérete ellenére. Lepelbe csavart halottjaikat a Falusziget-ér felől levő, a patak medre felé eső domboldalba ásták, D–É-i tájolású sírgödörökbe. A szikes talaj és a gyakran vízjárta domboldal sajnos nem kedvezett a csontok és az elhunytak mellé helyezett használati tárgyak állapotának. Bár a sírokat valószínűleg nem rabolták ki, a feltárt 4 csontváz meglehetősen hiányos volt, az üvegpaszta gyöngyök, vaskések és egyéb tárgyak pedig szinte a felismerhetet-